

Samen Lubbers wegjagen.

Terwijl de akties tegen de korting van 3½% voortdurend verder om zich heengrijpen, lijken 11 juni en Prinsjesdag al een eeuw geleden. Toch is het juist vanwege de aan de gang zijnde akties van belang nog eens te bekijken wat er op de 11e juni en daarna is gebeurd.

De FNV-leiding stelde op 11 juni drie punten tegenover het kabinetsbeleid:

1. Nieuwe banen scheppen;
2. Kortere werken voor meer banen en
3. Geen afbraak van de sociale zekerheid.

Behalve dat deze eisen uit de lucht leken te komen vallen, leek de algemeenheid en vaagheid ervan nog ruimte te geven voor verschillende invullingen.

Via de pers lieten Wim Kok en Herman Bode echter weten dat er met de FNV (leiding) te praten viel over inleveren van reëel loon voor ATV als de prijskompensatie niet meer toereikend zou zijn.

Verdergaande eisen

Al voor 11 juni werd duidelijk dat deze officiële eisen in de praktijk links ingehaald zouden worden. FNV-vrouwen, FNV-jongeren, uitkeringsgerechtigden en een groot aantal kritische en verontruste FNV-leden vonden elkaar en vormden de '11 juni FNV-groep'. In het pamflet van deze groep kwamen vier eisen naar voren:

1. Verbod op ontslagen;
2. Radikale arbeidstijdverkorting met behoud van loon;
3. Alle minima 400 gulden omhoog;
4. Een zelfstandig inkomen voor iedereen.

Door deze groep werd bovendien op een krachtige manier opgeroepen van 11 juni geen dagje stoomafblazen te maken, maar die dag als begin te beschouwen van een vakbonds-offensief tegen de regering. Als centrale leus kwam daaruit 'We zijn het zat, Prinsjesdag alles plat.' Daarnaast kwamen afzonderlijke groepen nog met allerlei eigen leuzen, die stuk voor stuk veel verder gingen dan de officiële FNV-leuzen. Zo werd onder andere opgekomen voor afschaffing van de sollicitatieplicht, straffkortingen en het kostwinnersbeginsel. Buitenlanders eisten een goede rechtspositie en buitenlandse jongeren het onvoorwaardelijke recht hier te verblijven. Jongeren: geen verlaging van de jeugdlonen en uitkeringen en RWW en WWV ook voor jongeren. Soldaten wilden dat de weddeverlaging gestopt werd, de wedde naar beroepsniveau ging en de sekundaire arbeidsomstandigheden verbeterd. Vrouwen brachten, ondersteund door een dertigtal organisaties een pamflet uit waarin ondermeer geëist werd: Geen ATV voor deeltijdwerkers; Herverdeling van betaalde en onbetaalde arbeid; Uitbreiding van de kollektieve voorzieningen; Abortus en pil in het ziekenfondspakket. 'Vrouwen op de bres voor betaald werk' voegden daar nog de leus 'Geen bommen maar banen' aan toe.

Prinsjesdag aktiedag

De stemming op 11 juni bleek ook veel strijdbaarder te zijn van de FNV-leiding had verwacht. Terwijl Wim Kok in zijn toespraak sprak over noodzakelijke offers en realistisch onderhandelen, zwelde het 'aktie, actie' aan. Kok ging echter niet in op de eis dat er verdere akties nodig waren, te beginnen met Prinsjesdag. Na 11 juni werd snel duidelijk dat de FNV-top dat ook helemaal niet zag zitten. Toch zag zij zich genoodzaakt op de zaak in te gaan. Tot tweemaal toe werd er in de Federatieraad over Prinsjesdag vergaderd. Ook de afzonderlijke bonden deden uitspraken voor of (meestal) tegen akties op Prinsjesdag. Maar de kogel was al door de kerk. Het initiatief van de 11 juni-groep kreeg gehoor. Terwijl de leiding van de FNV een discussie organiseerde met de politiek om vooral de rechtse partijen te overtuigen dat het anders moet, gingen in zestien plaatsen mensen aan de slag om Prinsjesdag-Aktiedag tot een succes te maken. In de meeste gevallen ging het om zeer brede komitees, samengesteld uit diverse bonden, linkse politieke partijen, organisaties van uitkeringsgerechtigden, buitenlanders, vrouwen, jongeren, werklozen, huisvestingsorganisaties, anti-fascisme-komitees en in vier plaatsen zelfs de FNV-afdeling: Delft, Den Haag, Wageningen en Schagen. Terwijl ondermeer de AbvaKabo, ABOP, Bouw- en Houtbond, Voedingsbond, Dienstenbond, Druk en Papier meededen, was de Industriebond de grote afwezige.

DE URGENTIE VAN HET VAKBONDSOFFENSIEF

In al deze akties sprong naar voren dat de regering Lubbers weggejaagd moest worden.

Op 11 juni werd onder andere door Cees Fleurbaay namens de uitkeringsgerechtigden gesteld: 'Vandaag is een nieuw begin van akties om regering en kabinet voor oktober weg te krijgen'. De Bouw- en Houtbond stelde op een spandoek: 'Voor een beter beleid moeten we deze regering kwijt.' Op Prinsjesdag kon je dezelfde geluiden horen. In Den Haag verklaarde Wil Winter, landelijk bestuurder van de Voedingsbond in zijn alternatieve Troonrede: 'Er liggen genoeg alternatieven op tafel vanuit de maatschappij. Daar doet dit kabinet niks mee. Daarom is er geen twijfel over mogelijk. Dit beleid moet om. Dit kabinet deugt niet. Deze regering moet weg.'

In Delft werd een soort model-aktiedag uitgevoerd met pamfletten, gericht op de industriële bedrijven, activiteiten voor uitkeringsgerechtigden, een Trix die de hele dag met Claus door de stad zeulde, een gezamenlijke aktievergadering van AbvaKabo en ABOP en s avonds een grote stedelijke afsluitende manifestatie. De hele dag stond in het teken van de onderlinge solidariteit tussen werkenden en niet-werkenden, buitenlanders en Nederlanders. De aangenomen resolutie op de AbvaKabo/ABOP-bijeenkomst zegt hierover: 'De FNV-ambtenarenbonden, uitkeringsgerechtigden en organisaties van buitenlanders dienen de handen inéén te slaan om zo effectief de bezuinigingswoede, de aantasting van de werkgelegenheid, de inkomenspositie en de rechtspositie van werkenden en niet-werkenden een halt toe te roepen. Dit alles voor herstel van de economie, waarbij de oude economische orde ingrijpend gewijzigd dient te worden.'

Zo'n 200 vakbondsleden ondersteunden die resolutie, waarin ook werd opgeroepen tot 'het verder ontwikkelen van verzetsakties die leiden tot het effectief onder druk zetten van de regering. Dit met als resultaat dat de geplande afspraken in het regeerakkoord van tafel gaan.

Naar een landelijke aktie

De heftige, soms zelfs zeer vijandige discussies op de FNV-ledenvergaderingen na Prinsjesdag kwamen voor een groot deel voort uit de hevige verontwaardiging over de gebeurtenissen na de 11de juni. De FNV ging inderdaad dóór en kwam meteen urgentieplan, waarover de top zo snel mogelijk wilde gaan onderhandelen met regering en werkgevers. Een plan dat totaal niet de eisen en ideeën dekt, die op 11 juni en erna door de leden en verschillende bonden naar voren werden gebracht. Op onder andere de vergadering in Den Haag werd dit in een motie vastgelegd, die met overgrote meerderheid werd aangenomen. Het lobbyen en overleg met deze regering wordt daarin ondubbelzinnig afgewezen. Bovendien wordt het FNV-urgentieprogramma als onderhandelingsaanbod en als basis voor het mobiliseren van de leden verworpen. In de motie wordt verder aangedrongen op het organiseren van een nieuwe landelijke aktiedag op het moment dat in Den Haag de begroting van Sociale Zaken behandeld wordt (zie ook de brief van een drietal FNV-afdelingsbesturen). In het licht van de aan de gang zijnde akties zou het logisch zijn als dat een dag zou worden waar werkelijk de hele FNV in aktie komt. Om de regering maximaal onder druk te zetten, zou het hele land op die dag toch wel plat moeten. Maar om tot zo'n *echte* aktiedag te komen, waarop de samenwerking met

uitkeringsgerechtigden, hun en andere organisaties voorop moet staan, zal het nodig zijn aan alle leden in alle bonden duidelijk te maken waar het nou eigenlijk precies om gaat. De eerder genoemde motie spreekt over de noodzaak van een massale informatiekampagne over de gevolgen van het regeringsbeleid'.

Op zo'n campagne hoeven we natuurlijk niet te gaan zitten wachten. Nu al is het mogelijk dat vertegenwoordig(st)ers van aktievoerende ambtenaren trendvolgers en uitkeringsgerechtigden in bedrijven en instellingen uitleggen waarom het in hun akties gaat. Alleen als dat duidelijk is en wat bijvoorbeeld hun inkomens werkelijk zijn, is het mogelijk de solidariteit tussen de verschillende sectoren tot stand te brengen.

Ons eigen urgentieprogramma opstellen

Op Prinsjesdag waren al enkele bedrijven, zoals de Stopera, ADM, Hoogovens en NKF-Delft bij de akties betrokken. Zo zullen er ook nu leden en kaderleden van de Industriebond-FNV zijn die de akties tegen de 3½% willen ondersteunen. Ook daarbij hoeven we niet te wachten op bijvoorbeeld de goedkeuring van Dick Visser. Dan kunnen we lang wachten! Het vasthouden van de hiervoor genoemde verdergaande eisen zal een hele klus worden, omdat de leiding van de FNV en de verschillende bonden alleen maar kunnen terugvallen op het FNV-urgentieprogramma, met inleveren en al. De vraag is namelijk of het *andere* offensief al zo sterk is dat er werkelijk iets bereikt gaat worden. Maar afgezien van de uitkomst van de akties tegen de Rietkerk-ronde, is de tijd nu wel aangebroken om eens na te denken over ons eigen FNV-urgentieprogramma. In ieder geval heeft een tiental FNV-afdelingen al positief gereageerd op de brief van de afdelingsbesturen van Delft, Den Haag en Wageningen. Met deze afdelingen en alle organisaties, groepen en bedrijven, die rond de 11e juni en op Prinsjesdag actief zijn geweest, moet het toch mogelijk zijn om zo'n alternatief urgentieprogramma op te stellen.

Jeroen Zonneveld

